

DIDAKTIKA – TA'LIM NAZARIYASI

Andijon davlat pedagogika instituti Aniq va Tabiiy fanlar fakulteti Biologiya

yo'nalishi 201-guruh talabasi

Abduxoliqova Muxlisaxon,

Karimova Mo'minaxon

Annotatsiya:

Ushbu tezisda pedagogika fanining o'zagi bo'lgan didaktikaning (ta'lim nazariyasi) mohiyati, uning asosiy qonuniyatlari va tamoyillari yoritilgan. Shuningdek, an'anaviy didaktik yondashuvlar bilan bir qatorda, zamonaviy axborotlashgan jamiyatda ta'lim jarayonini tashkil etishning innovatsion usullari tahlil qilingan.

Аннотация:

В диссертации рассматривается сущность дидактики (теории образования), являющейся ядром педагогической науки, её основные законы и принципы. Помимо традиционных дидактических подходов, анализируются инновационные методы организации образовательного процесса в современном информационном обществе.

Abstract:

This thesis covers the essence of didactics (educational theory), which is the core of pedagogical science, its basic laws and principles. In addition to traditional didactic approaches, innovative methods of organizing the educational process in a modern information society are analyzed.

Kalit so'zlar:

didaktika, ta'lim nazariyasi, o'qitish jarayoni, didaktik tamoyillar, Yan Amos Komenskiy, raqamli ta'lim, kompetensiya.

Ключевые слова:

дидактика, теория образования, процесс обучения, дидактические принципы, Ян Амос Коменский, цифровое образование, компетентность.

Keywords:

didactics, educational theory, teaching process, didactic principles, Jan Amos Comenius, digital education, competence

Jamiyat taraqqiyoti bevosita ta'lim sifati bilan bog'liqdir. Ta'lim jarayonining qanday tashkil etilishi, uning mazmuni va usullarini belgilab beruvchi fan tarmog'i – bu didaktikadir. Yunoncha “didaktikos” (o'rgatuvchi) so'zidan olingan ushbu atama fanga ilk bor nemis pedagogi V.Ratke tomonidan kiritilgan bo'lsa-da, uning ilmiy asoslarini buyuk chex pedagogi Yan Amos Komenskiy o'zining “Buyuk didaktika” asarida ishlab chiqqan. Didaktika ta'limning “Nima uchun o'qitish kerak?”, “Nimani o'qitish kerak?” va “Qanday o'qitish kerak?” degan uchta asosiy savoliga javob beradi.

Didaktika ta'lim jarayonining umumiy qonuniyatlarini o'rganar ekan, u ma'lum bir tamoyillarga asoslanadi. Bu tamoyillar ta'limning samaradorligini ta'minlashda hal qiluvchi rol o'ynaydi:

Ilmiylik tamoyili: O'quvchilarga o'rgatilayotgan har bir ma'lumot ilmiy jihatdan asoslangan va to'g'ri bo'lishi shart.

Tizimlilik va ketma-ketlik: Bilimlar palapartish emas, balki mantiqiy izchillikda, oddiydan murakkabga qarab berilishi lozim.

Ko'rgazmalilik: "Yuz marta eshitgandan, bir marta ko'rgan afzal" naqliga amal qilgan holda, mavzularni ko'rgazmali qurollar va multimedia vositalari orqali tushuntirish o'zlashtirishni osonlashtiradi.

Nazariya va amaliyot birligi: Quruq yodlangan qoidalar tez unutiladi. Didaktikaning muhim talabi – olingan bilimlarni hayotda va amaliyotda qo'llay olish ko'nikmasini shakllantirishdir.

Bugungi XXI asrda didaktika fani yangi bosqichga ko'tarildi. Agar ilgari an'anaviy ta'limda o'qituvchi asosiy axborot manbai bo'lgan bo'lsa, hozirgi zamonaviy didaktikada o'quvchi markaziy o'ringa chiqdi. O'qituvchi endilikda faqat bilimlarni uzatuvchi emas, balki o'quvchining mustaqil izlanishiga yo'nalish beruvchi "fasilitator" (yordamchi) vazifasini bajarmoqda. Raqamli texnologiyalar, sun'iy intellekt va masofaviy ta'lim platformalarining kirib kelishi "Raqamli didaktika" tushunchasini paydo qildi. Bu esa ta'lim mazmunini doimiy yangilab turishni talab etadi.

Xulosa

Xulosa o'rnida aytish mumkinki, didaktika qotib qolgan qoidalar yig'indisi emas. U zamon bilan hamnafas rivojlanib boruvchi jonli jarayondir. Ta'lim nazariyasini chuqur bilmasdan turib, yetuk kadrlar tayyorlash imkonsiz. Shu bois, har bir pedagog didaktik qonuniyatlarni nafaqat bilishi, balki ularni zamonaviy texnologiyalar bilan uyg'unlashtirgan holda amaliyotda qo'llay olishi zarur.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Komenskiy Ya.A. "Buyuk didaktika". – T.: O'qituvchi, 1975.
2. Yo'ldoshev J.G'., Usmonov S. "Pedagogik texnologiya asoslari". – T.: 2004.
3. Ziyomuhammadov B. "Pedagogika". – T.: Turon-Iqbol, 2011.
4. O'zbekiston Respublikasining "Ta'lim to'g'risida"gi Qonuni.